

Преглед на международната среда към м. септември 2024 г.

През м. август 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари бе с разнопосочна динамика, като негативно се отразиха по-слабите от очакваното данни за пазара на труда в САЩ. Това породило мимолетни опасения у инвеститорите, като предвестник на предстояща рецесия в страната. В началото на м. август украинската армия навлезе в руската област Курск, като за няколко седмици превзе над 1000 кв. км. територия. Напрежението в Близкия изток продължава да расте. Във връзка с поредица от дръзки израелски атаки, регионът се подготвя за евентуалното отмъщение на Иран и поддържаните от Техеран групировки срещу Израел. Годишният темп на инфлация в Турция забави ръста си до 52% през м. август 2024 г. от 61.8% през м. юли.

Еврозона

Ръстът на брутния вътрешен продукт (БВП) в еврозоната се ускори минимално до 0.6% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Годишната инфлация в еврозоната намалела до 2.4% през м. август 2024 г. спрямо 2.8% през м. юли, с основни компоненти - индексът на услугите, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) през м. юли се понижи минимално до 6.4% спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11 млн. души, което е с 114 хил. души по-малко спрямо м. юни 2024 г.

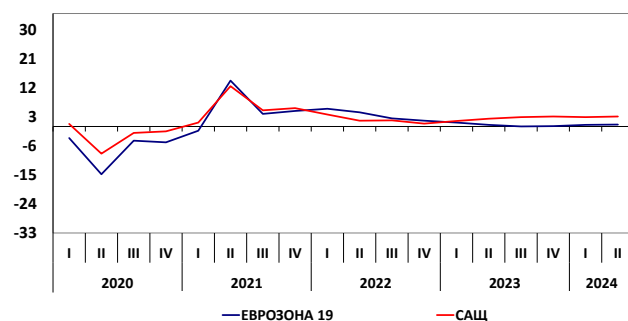
САЩ

Ръстът на БВП се повиши леко, до 3.1% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Индексът на потребителските цени спадна до 2.5% през м. август 2024 г. спрямо 2.9% през м. юли, с водещи индексите на наемите, храната и др.

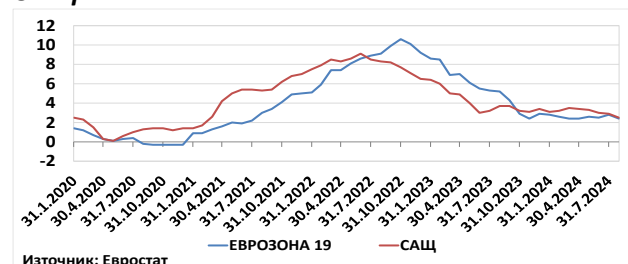
Равнището на безработицата нарасна минимално до 4.2% през м. август 2024 г. спрямо м. юли. Броят на безработните бе 7.1 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

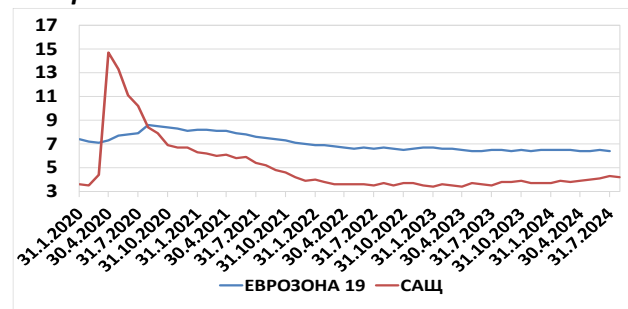
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

Източник: Евростат

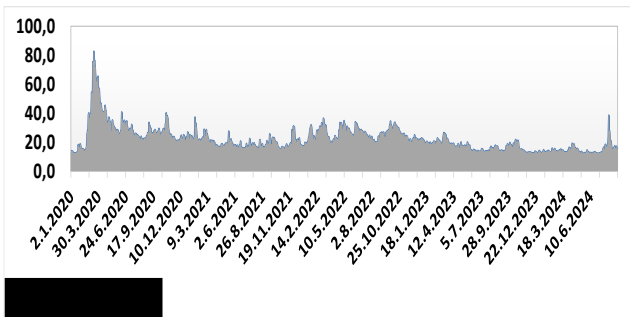
Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

В края на м. август 2024 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва

пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, се понижи с -19.3% спрямо предходния месец, до 15 пункта. От началото на годината индексът нарасна с 13.6%. Основната причина са продължаващите геополитически конфликти по света.

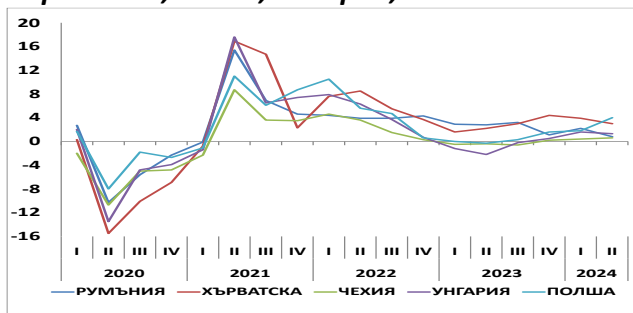
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

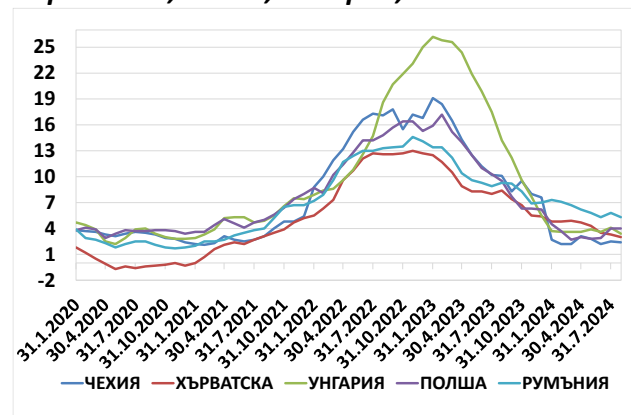
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

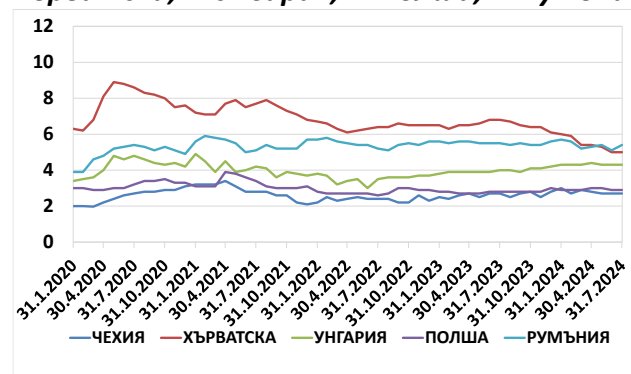

Ръстът на БВП на Румъния се забави до 0.8% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 2.2% през първо. БВП на Хърватска се понижи до 3% спрямо 3.9% за същия период. БВП на Чехия нарасна слабо до 0.6% през второ тримесечие на 2024 г. Ръстът на БВП на Унгария се забави до 1.3% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 1.6% през предходното. БВП на Полша нарасна до 4% спрямо 1.8% за същия период.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията се понижи минимално до 2.4% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица остана без промяна на 2.7% през м. юли 2024 г. спрямо предходния месец.

Икономическите настроения спаднаха до 92.4 пункта през м. август от 93.6 пункта през м. юли. Индексът остана под дългосрочната средна стойност от 100 пункта, сочейки понижена краткосрочна перспектива за икономиката. Влошават се настроенията в строителния сектор, намалено е доверието в сектора на услугите. Настроенията в индустриалния сектор и сред потребителите се засилиха.

В началото на м. август чешката централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 4.5%.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се понижи до 3% през м. август 2024 г. спрямо 3.3% през м. юли. Сезонно коригираната

безработица бе без промяна на 5% през м. юли спрямо предходния месец.

Икономическите настроения достигнаха 108 пункта през м. август спрямо 106 пункта през м. юли. Индексът остана над дългосрочната средна стойност от 100 пункта, разделяйки експанзията от свиването в сектора. Нарасна доверието в сектора на услугите, докато настроенята в промишления сектор, строителството и търговията на дребно отслабнаха. Индустриалното производство нарасна с 1.7% на годишна база през м. юли, спрямо -8.3% през м. юни. Икономическата активност в подсекторите минно дело и кариери, доставка на електричество, газ, пара и климатизация се подобрява.

Унгария: Годишният темп на инфлацията спадна до 3.4% през м. август 2024 г. спрямо 4.1% през м. юли. Безработицата остана стабилна на 4.3% през м. юли спрямо предходния месец.

Икономическите настроения се увеличиха до 99.1 пункта през м. август спрямо 98.9 пункта през м. юли. Индексът остана под дългосрочната средна стойност от 100 пункта, сочейки понижена краткосрочна перспектива за икономиката. Нараснаха настроенята в индустриалния и строителния сектор, но доверието в сектора на услугите се влоши.

Полша: Годишният темп на инфлацията остана стабилен на 4% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица през м. юли 2024 г. остана без промяна спрямо предходния месец, на 2.9%.

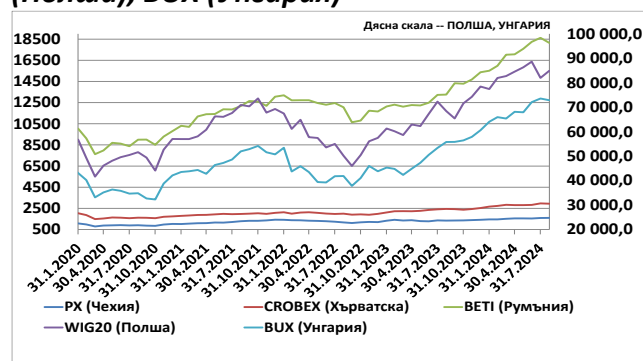
Икономическите настроения достигнаха 100 пункта през м. август спрямо 99.7 през м. юли. Вследствие на това индексът достигна дългосрочната средна стойност от 100 пункта, разделяйки експанзията от свиването в сектора. Повишиха се настроенята в индустриалния сектор и сектора на търговията на дребно.

Румъния: Годишният темп на инфлацията се понижи до 5.3% през м. август 2024 г.

спрямо 5.8% през м. юли. Сезонно коригираната безработица се увеличи до 5.4% през м. юли 2024 г. спрямо 5.1% през м. юни.

Икономическите настроения се повишиха, достигайки 104.1 пункта през м. август спрямо 102.6 през м. юли. Индексът остана над дългосрочната средна стойност от 100 пункта, сочейки положителна краткосрочна перспектива за икономиката. Повишават се настроенята сред потребителите, както и в индустриалния и строителния сектор.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

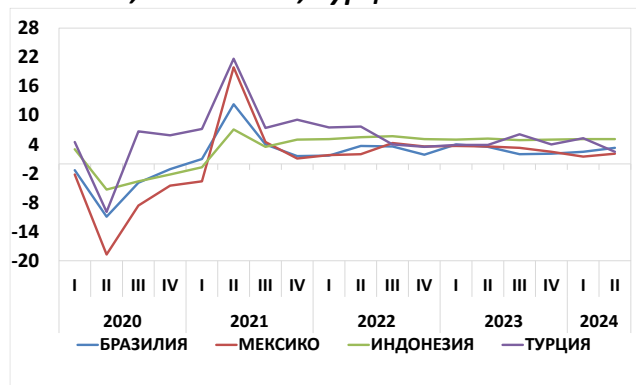
През м. август 2024 г. чешкият индекс на акции РХ се повиши с 0.1% спрямо м. юли, а полският индекс WIG20 с 3.5%. Хърватският индекс CROBEX намалю с -0.8%, а унгарският индекс BUX с -0.9% за същия период. Румънският индекс BETI спадна с -2.6% през м. август 2024 г. спрямо м. юли.

Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

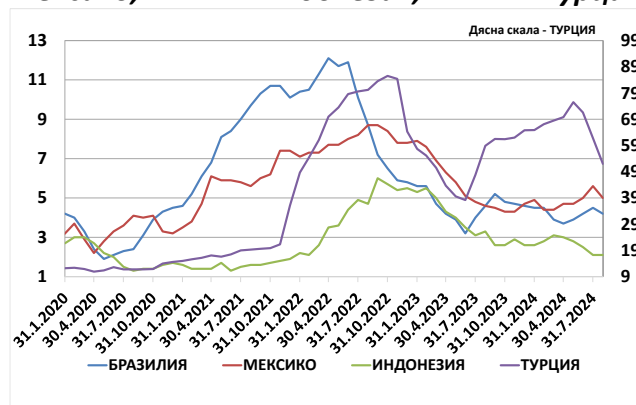
Ръстът на БВП на Бразилия се ускори до 3.4 през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 2.5 през предходното. БВП на Мексико се повиши до 2.1% от 1.5% за същия период. Ръстът на БВП на Индонезия остана без промяна при 5.1% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното. БВП на Турция спадна до 2.5% от 5.3% за същия период.

Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

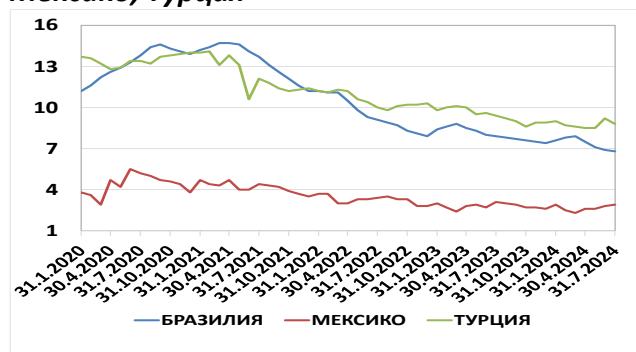
* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Турция: Годишният темп на инфлацията се понижи до 52% през м. август 2024 г. спрямо 61.8% през м. юли. Сезонно коригираната безработица се понижи на 8.8% през м. юли 2024 г. спрямо 9.2% през м. юни.

Производственият индекс на мениджъри за покупки на Истанбулската индустриална камара се повиши до 47.8 пункта през м. август от 47.2 през м. юли. Индексът остана под прага от 50 пункта, разделящ експанзията от свиването в сектора. Спадът в новите поръчки продължи, а нивата на заетост, покупателната активност, както и запасите от суровини се понижиха. Икономическите настроения спаднаха до 91.4 пункта през м. август от 91.9 пункта през м. юли.

Бразилия: Годишният темп на инфлацията намалю до 4.2% през м. август 2024 г. спрямо 4.5% през м. юли. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 6.8% през м. юли 2024 г. спрямо предходния месец.

Сезонно коригираният индекс на потребителското доверие, публикуван от Фондация Жетулио Варгас (Fundação Getúlio Vargas), се повиши през м. август, достигайки 93.2 пункта спрямо 92.9 през м. юли. Въпреки това индексът остана под прага от 100 пункта, което показва песимизъм сред бразилските потребители.

Мексико: Годишният темп на инфлацията се понижи до 5% през м. август 2024 г. спрямо 5.6% през м. юли. Сезонно коригираната безработица нарасна леко до 2.9% през м. юли 2024 г. спрямо предходния месец.

Производственият и непроизводственият сектори се свиха. Несигурността относно вътрешните съдебни реформи и потенциалното президентство на Доналд Тръмп в САЩ може да възпрепятства инвестициите. Собственикът на Tesla, Илон Мъск, заяви, че: „компанията е забавила работата по мексиканска фабрика поради опасения относно тарифите на Тръмп.“

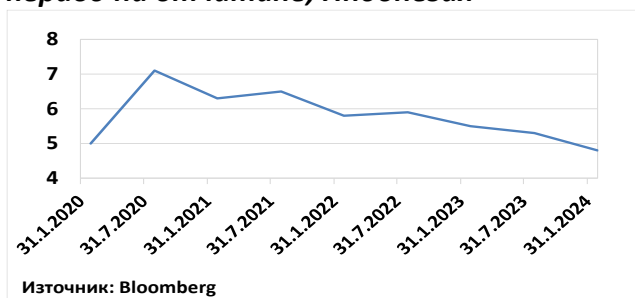
Индонезия: Годишният темп на инфлацията остана без промяна при 2.1% през м. юли 2024 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.3% през м. август 2023 г. спрямо 5.5% през м. февруари същата година.

S&P Global Indonesia Manufacturing Purchasing Managers' Index (PMI) спадна до

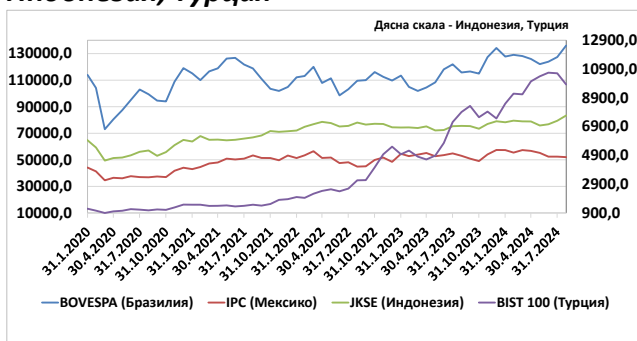

48.9 пункта през м. август от 49.3 пункта през м. юли. Индексът остана под прага от 50 пункта, който разделя свиването от експанзията в сектора. Търсенето намаля, като чуждестранните поръчки се понижиха поради глобалните предизвикателства при доставките. Вследствие на това, производителите намалиха броя на служителите и покупателната активност, което доведе до намаляване на запасите от суровини.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. август 2024 г. бразилският индекс за акции Bovespa се повиши с 6.8% спрямо м. юли, докато мексиканският индекс IPS намаля минимално с -0.8%. Индонезийският индекс JKSE нарасна с 4.9%, а турският BIST100 спадна със -7.3% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. август 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари се възстанови, за да отбележи положителна възвръщаемост

въпреки началната турбулентност, поради по-слабите данни от пазара на труда в САЩ. Инфлацията в еврозоната спадна до тригодишно дъно, повишавайки очакванията за намаляване на лихвените проценти от ЕЦБ.

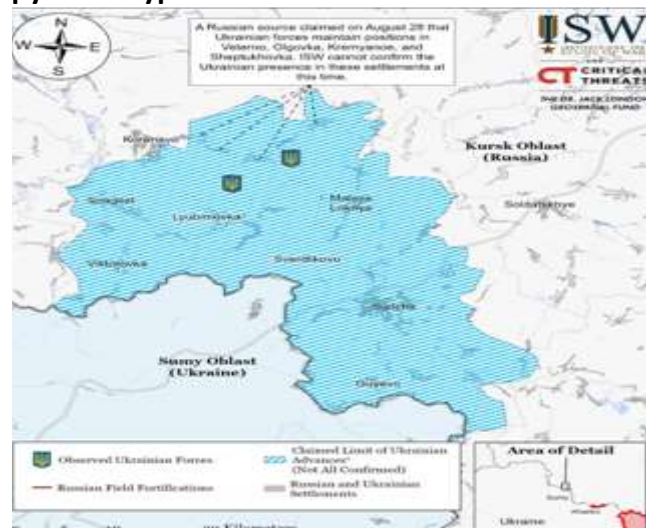
В началото на м. август английската централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 5%.

Украйна - Русия

В началото на м. август с изненадваща атака украинската армия навлезе в руската област Курск, като за няколко седмици превзе над 1000 кв. км. територия. Предполага се, че 80-а украинска бригада, съвместно с други армейски бригади, с общо численост около 6000 души, са извършили десанта.

Вероятно, основната цел е изтегляне на руски войски от другите части на фронтовата линия, най-вече в направлението към гр. Покровск (важен логистичен център за Украйна), където руснаците имат значително числено преимущество.

Територия под контрола на Украйна в руската Курска област към 28.8.2024 г.

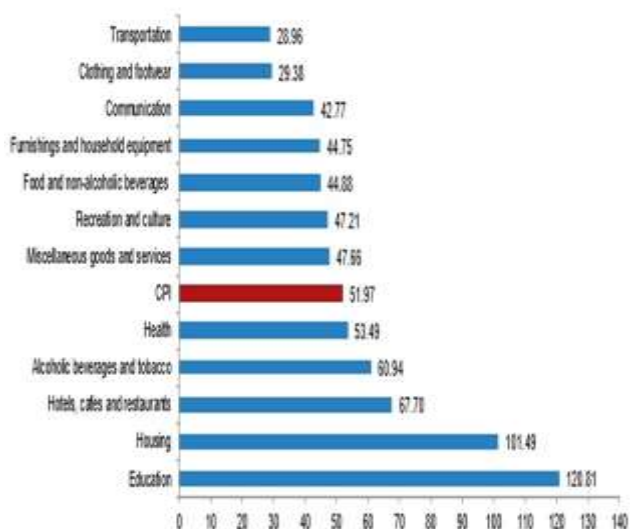

Легенда: територия под контрола на Украйна
Източник: ISW

Турция

Инфлацията в Турция забави ръста си до 52% през м. август 2024 г. спрямо 61.8% през м. юли.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. август 2024 г., изменение спрямо предходната година (%)

Източник: Turkish statistical institute

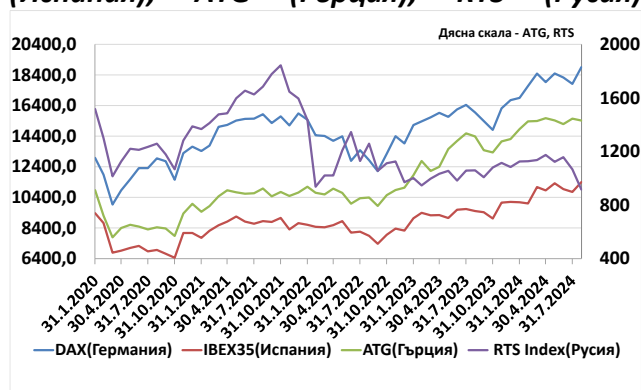
Цените на храната и неалкохолните напитки забавиха ръста си до 44.9% през м. август спрямо същия месец през 2023 г., а при транспорта - ръстът се забави до 29%.

Финансови пазари

През м. август 2024 г., германският индекс DAX30 се повиши с 6.1% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 нарасна с 6%, докато гръцкият ATG намалю с -0.9% за същия период.

През м. август, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) намалю с -14.2% спрямо предходния месец, като негативно му повлия високата инфлация.

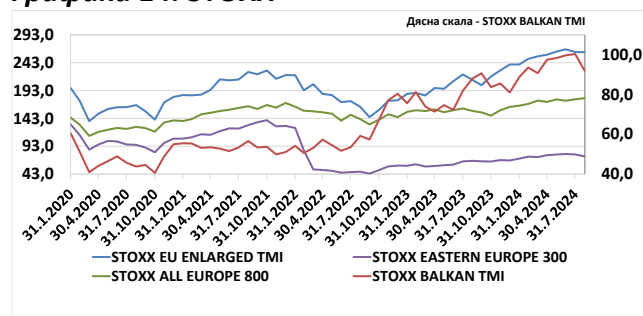
Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

През м. август 2024 г., повечето индекси на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се понижиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), намалю с -0.2% през м. август спрямо предходния месец. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, спадна с -8.5% за същия период. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се понижи с -4.7% през м. август спрямо м. юли. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, нарасна с 1.2% за същия период.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. август 2024 г., след сигнали от Федералния резерв, че предстои намаляване на лихвите през м. септември, курсът на акциите на щатските пазари се повиши.

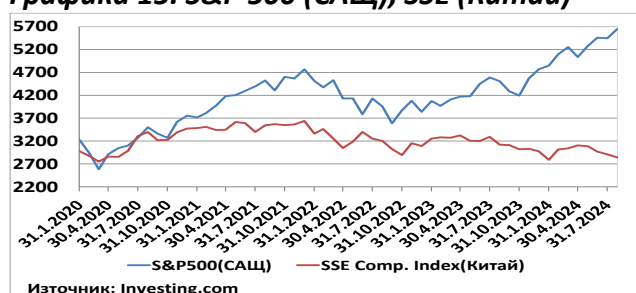
Продължава да расте напрежението в Близкия изток. Регионът се подготвя за отмъщение на Иран и поддържаните от Техеран групировки срещу Израел, заради скорошната поредица от дръзки израелски атаки. След като ракетен удар на „Хизбула“ уби 12 деца в Северен Израел, израелските сили осъществиха удар в Бейрут, при който беше убит Фуад Шукр, един от висшите военни лидери на терористичната група. Елиминиран бе и Исмаил Хания, политическия

лидер на „Хамас“, по време на посещението му в Техеран. Убийството на Хания в Техеран е предупреждение, че Израел може да удари най-чувствителните цели и най-важните хора дори в сърцето на Иран.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се повиши с 3.7% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) спадна с -2.3% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

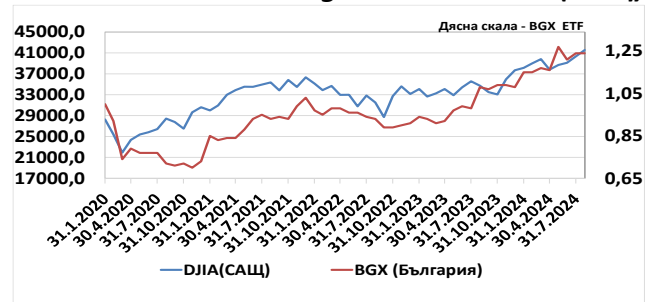
Борсово търгувани фондове

През м. август 2024 г., курсът на акциите на повечето азиатски пазари се повиши. Най-добре представящи се пазари бяха в Индонезия и Тайланд. В Китай курсът на акциите се понижи. Нараства вероятността Пекин да увеличи икономическите стимули, след като БВП на страната не достигна очакваните прогнози през второто тримесечие. Данните за PMI в Китай също паднаха до 49.1 пункта през м. август поради по-слабото вътрешно търсене и по-лоши атмосферни условия. Индексът остана под прага от 50 пункта разделящ растежа от свиването в сектора.

В края на м. август 2024 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) се повиши с 3% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) остана без промяна на 1.2 лв.

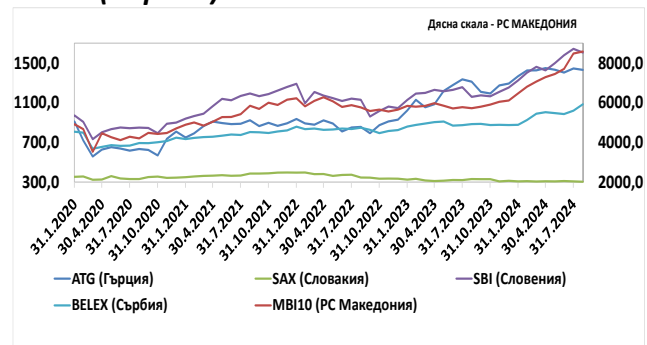
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. август 2024 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се понижи с -0.9% спрямо м. юли. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 1.2% за същия период. През м. август 2024 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF намалю с -1.1% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF спадна с -2.3% за същия период. През м. август 2024 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF се увеличи с 6.4% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РМ Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

Деривати - базови активи

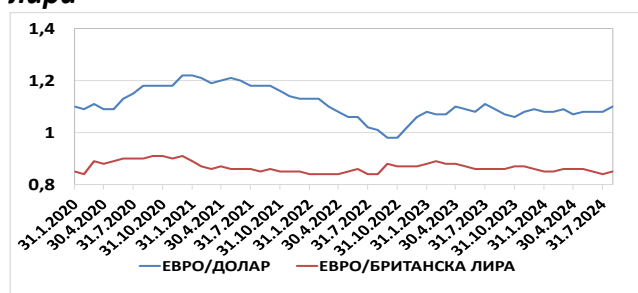
Валути

През м. август 2024 г., европейската валута се повиши спрямо щатския долар. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.079-1.119 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.10 щ. долара за евро. Вероятната причина бе обявеното от

Федералния резерв на САЩ понижение на лихвените нива през м. септември.

За същия период, британската лира (паунд) се понижи минимално спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.841-0.884, при средномесечна цена от 0.85 паунда за евро.

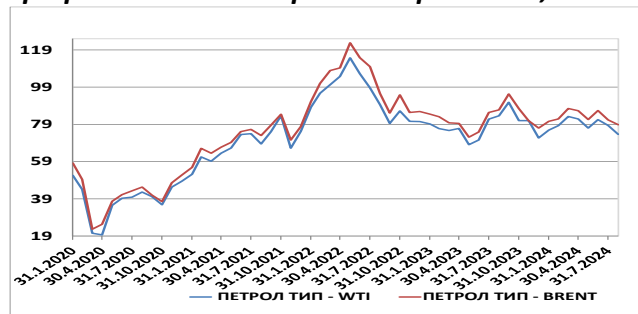
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. август 2024 г., фючърсите на петрола се понижиха. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) спаднаха до 73.6 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 78.8 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI намаляха с -6.1%, а фючърсите на Brent с -3.2%. Негативно се отрази бавното възстановяване на световната икономика, от което зависи и търсенето на петрол.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

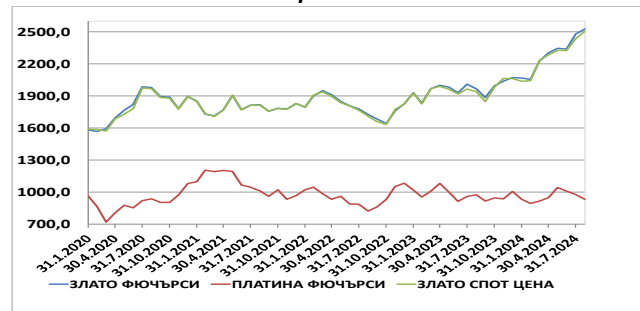

През м. август 2024 г., фючърсната цена на златото се повиши, като затвори на 2527.6 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 1.9%. Поради обявеното намаляване на лихвите от страна на ФЕД, златото се явява по-доходоносно за инвеститорите.

Фючърсната цена на платината намаля до 932.2 щ. долара за унция, при спад от -4.6% за същия период.

Спот цената на златото се увеличи, като в края на м. август 2024 г. затвори на ниво от 2505.5 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 2.9%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. август 2024 г., фючърсната цена на пшеницата се увеличи с 4.2%, като затвори на 551.5 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Промяна по кредитния рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг Moody's за същата.

Няма текущи кредитни оценки за разглеждания период.

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

§ Използвани са статистически данни, налични до 20.9.2024 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

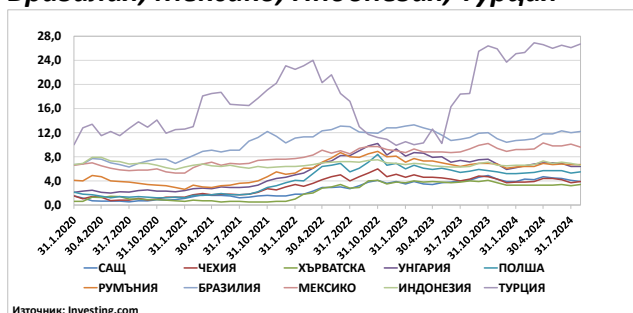
СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. август 2024 г., лихвата по ДЦК на Мексико се понижи до 9.6% спрямо 10.1% през м. юли, а на Турция нарасна до 26.7% от 26.1%. Промяната в доходността на мексиканските ДЦК е -5%, а на турските ДЦК е 2.3%.